

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobkyně: **FICHEM, spol. s r. o.**, se sídlem Vrahovická 421/123, Vrahovice, Prostějov, zastoupené JUDr. Michalem Hudečkem, advokátem, se sídlem Krapkova 38, Olomouc, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 10. 2013, č. j. 25797/13/5000-14401-700796, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 7. 1. 2016, č. j. 22 Af 100/2013 - 26,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Finanční úřad pro Olomoucký kraj, Územní pracoviště v Olomouci (dále jen „správce daně“) rozhodnutím ze dne 10. 5. 2013, č. j. 1017290/13/3101-24403-805743, podle § 106 odst. 1 písm. b) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, zastavil řízení o žádosti žalobkyně o povolení obnovy řízení ve věci vyměření daně z převodu nemovitostí na základě vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí provedeného Katastrálním

úřadem pro Olomoucký kraj, Katastrálním pracovištěm Olomouc, pod č. j. V-13866/2007-805. Žalovaný v záhlaví specifikovaným rozhodnutím (dále „napadené rozhodnutí“) odvolání žalobkyně proti rozhodnutí správce daně zamítl a toto rozhodnutí potvrdil.

[2] Krajský soud v Ostravě shora označeným rozsudkem (dále „krajský soud“ a „napadený rozsudek“) žalobu proti napadenému rozhodnutí zamítl. Jeho jádrem je závěr, že žalobkyně zmeškala objektivní lhůtu pro povolení obnovy řízení, jež je totožná jako lhůta pro stanovení daně.

[3] Žalobkyně jakožto prodávající uzavřela kupní smlouvu ohledně budovy čp. 562 a souvisejících pozemků v k. ú. Laštiny se společností AGROMONELA s. r. o. jako kupující. Právní účinky vkladu nastaly ke dni 26. 11. 2007. Žalobkyně podala dne 1. 4. 2008 přiznání k dani z převodu nemovitostí, jež byla vyměřena ve výši 201 084 Kč (konkludentně, neboť v přiznání uvedená daň neodchylovala od vyměřené). Dne 14. 5. 2012 předložila žalobkyně správci daně rozsudek Okresního soudu v Olomouci ze dne 28. 2. 2012, č. j. 15 C 201/2008 - 322, jenž nabyt právní moci dne 25. 4. 2012, kterým soud určil, že vlastníkem převáděných nemovitostí je žalobkyně, neboť kupní smlouva ze dne 26. 11. 2007 je absolutně neplatná, takže k převodu nedošlo. Podle krajského soudu počala lhůta pro vyměření daně běžet dne 18. 12. 2007, kdy byl zapsán vklad vlastnického práva do katastru nemovitostí. Podle § 22 odst. 1 zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, skončila po uplynutí tří let od konce kalendářního roku, v němž vznikla povinnost podat daňové přiznání. Proto i když žalobkyně doručila správci daně podání ze dne 9. 4. 2013, jež bylo podle obsahu posouzeno jako žádost o obnovu řízení, v rámci šestiměsíční lhůty ode dne, kdy se o důvodu obnovy prokazatelně dozvěděla, učinila tak až poté, co právo daň vyměřit nebo doměřit zaniklo, takže správce daně nepochybil, když žádosti o povolení obnovy nevyhověl. Krajský soud citoval z usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2015, č. j. 6 Afs 161/2014 - 84 (všechna v tomto rozsudku odkazovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), jež řešilo rozhodnou právní otázku. Protože byl poskytnutým výkladem Nejvyššího správního soudu vázán, rozhodl v souladu s ním.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) podala proti napadenému rozsudku kasační stížnost z důvodu dle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), tj. pro nesprávné posouzení právní otázky. Stěžovatelka připustila, že si je vědoma sjednocující úlohy rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu, nicméně s výsledkem soudního přezkumu se nemůže smířit, neboť jej považuje za vrcholně nespravedlivý a porušující její základní práva. Nesouhlasila s názorem, že uplynutí zákonné lhůty brání zrušení daňové povinnosti, i když se ukáže, že smlouva, na jejímž základě k převodu a k zápisu vkladu vlastnictví k nemovitostem došlo, byla od počátku absolutně neplatná. Upozornila na to, že uplynutí lhůty bylo zapříčiněno jedinečně pomalým postupem nalézacích soudů, když ona sama postupovala bez zbytečného prodloužení a uplatnila neplatnost smlouvy ihned, jakmile to bylo fakticky možné. Proto odmítá nést následky takového postupu a táže se, kdo jí nahradí škodu, jež jí takto vznikla.

pokračování

Navrhla zrušení napadeného rozsudku, případně i rozhodnutí daňových orgánů a vrácení věci k dalšímu řízení.

[5] Žalovaný potvrdil, že skutkový stav není mezi stranami sporný. Jelikož dle § 119 odst. 4 daňového řádu nelze nařídit obnovu řízení poté, kdy uplynula lhůta pro stanovení daně, nebylo možné v roce 2013 žádosti stěžovatelky vyhovět. I přes to, že v daném případě neměla být daň z převodu nemovitostí vyměřena, protože převod byl již od počátku neplatný, účastník řízení ani správce daně nemají k dispozici žádné zákonné prostředky pro změnu situace. Žalovaný se ztotožnil s názorem vysloveným v již citovaném rozhodnutí rozšířeného senátu (ve věci sp. zn. 6 Afs 161/2014) a stěžovatelku odkázal na postup podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), má-li za to, že jí v důsledku průtahů v soudních řízeních či jiné činnosti soudů vznikla škoda. Navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud se kasační stížností zabýval nejprve z hlediska splnění formálních náležitostí. Konstatoval, že stěžovatelka je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byla účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.). Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Podmínka povinného zastoupení ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. je také splněna. Kasační stížnost je tedy přípustná.

[7] Nejvyšší správní soud poté posoudil důvodnost kasační stížnosti. Zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), a žádnou takovou neshledal.

[8] Předně je třeba uvést, že stěžovatelka nezpochybňuje skutková zjištění a ani netvrdí, že by byl aplikován nesprávný právní předpis či použit judikát, který není pro řešení její věci přílehlavý. Proto Nejvyšší správní soud nepovažuje za potřebné ani účelné podrobněji rekapitulovat úvahy krajského soudu o tom, které daňové předpisy na řešený případ dopadají, a odkazuje v podrobnostech na odůvodnění napadeného rozsudku. Stěžovatelka v zásadě projevuje pouze nesouhlas s napadeným rozsudkem založeným na závěrech nedávného rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu, aniž by jej argumentačně podepřela jinak než tvrzením, že takový výsledek je nespravedlivý. Nejvyšší správní soud, vázán důvody kasační stížnosti, jak je vymezila stěžovatelka, mohl pouze posoudit, zda délka řízení před civilními soudy, k níž stěžovatelka nijak nepřispěla, je takovou skutečností, která by mohla odůvodnit jiné rozhodnutí v její věci. Jinými slovy jde o to, zda je pravidlo o nepřekročitelnosti objektivní lhůty, jejíž délku, počátek ani konec stěžovatelka nezpochybňuje, natolik tvrdé, že neumožňuje zohlednit příčiny, proč k jejímu zmeškání došlo.

[9] Usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2015, č. j. 6 Afs 161/2014 - 84 se podrobně věnuje popisu východisek, z nichž závěr aplikovaný v této věci krajským soudem vzešel. Vysvětluje, že hmotněprávní povinnost platit daň

nevzniká, pokud vlastnické právo pro absolutní neplatnost kupní smlouvy nepřejde. Z toho bez dalšího plyne, že stěžovatelka uhradila daň v rozporu se zákonem. Jelikož však došlo k zápisu vlastnického práva do katastru nemovitostí, a od tohoto okamžiku se odvíjí procesní povinnost podat daňové přiznání a začíná plynout lhůta k vyměření daně, platí pro stěžovatelku časové omezení, v rámci něhož (a nikoli později) se může proti nezákonné dani bránit. Rozšířený senát v odstavci [46] citovaného rozhodnutí připojil i podpůrný argument pro výše uvedený výklad, a to že zachování *statu quo*, byť nezákonného, má po uplynutí zákonem stanovené, a tedy zásadně předvídatelné doby přednost před absolutní materiální spravedlností. Zmínil i ústavní rozměr lpění na naplnění požadavku právní jistoty i přes to, že institut časově podmíněného uplatnění majetkových pohledávek se může zdát nespravedlivým.

[10] Podle § 119 odst. 4 daňového řádu lze obnovu nalézacího řízení povolit, pokud neuplynula lhůta pro stanovení daně, k čemuž došlo v této věci dnem 31. 12. 2010 (nikoli 18. 12. 2010, jak krajský soud při aplikaci správných ustanovení zřejmě v důsledku chyby v psaní uvedl na straně 6 napadeného rozsudku). V takové úpravě nelze nalézt nejmenší prostor pro rozvolnění přísně nastavených podmínek v závislosti na důvodu nedodržení lhůty. Délka trvání nalézacího řízení před civilními soudy, jehož výsledkem bylo pravomocné vyslovení absolutní neplatnosti kupní smlouvy (důvod pro obnovu daňového řízení), tedy neměla na běh objektivní lhůty pro podání žádosti žádný vliv.

[11] Na tom nemůže ničeho změnit ani průběh správních a soudních řízení v podobném případě týkajícím se týchž kontrahentů, ale jiného předmětu převodu (stěžovatelkou zmiňované prostějovské nemovitosti), kde díky skutkovým odlišnostem mohlo dojít ke včasnému vrácení nezákonně vyměřené a zaplacené daně z převodu nemovitostí.

[12] Nejvyšší správní soud shora uvedené závěry shrnuje tak, že skutečnosti tvrzené stěžovatelkou nebyly způsobilé zpochybnit zákonnost napadeného rozsudku, potažmo rozhodnutí žalovaného. Tvrzený důvod kasační stížnosti nebyl naplněn.

[13] Na okraj Nejvyšší správní soud konstatuje, že není povolán zodpovědět otázky stěžovatelky týkající se náhrady újmy, jež jí zaplacením daně z neuskutečněného převodu vznikla. Nicméně chápe, že stěžovatelka může vnímat pravidla, jejichž aplikace vedla k vydání napadeného rozsudku, jako přísná. K tomu však podotýká, že postup, který sama zvolila (vyčkat pravomocného rozhodnutí obecného soudu o vlastnictví), nebyl jediným možným. V době, kdy jí již byly známy skutečnosti, jež byly příčinou absolutní neplatnosti kupní smlouvy, které také vtělila do žaloby na určení vlastnictví, mohla podat dodatečné daňové přiznání. V něm by byla mohla tvrdit skutečnosti podporující její názor, že k převodu nemovitostí nedošlo, takže zde není žádná povinnost k zaplacení předmětné daně. Správce daně by pak musel otázku platnosti smlouvy posoudit sám jako otázku předběžnou v intencích § 28 odst. 1 zákona o správě daní a poplatků (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 2. 2005, č. j. 2 Afs 94/2004 - 50, nebo ze dne 16. 1. 2009, č. j. 7 Afs 4/2008 - 64). Stěžovatelka však pouze žádala o posečkání daně a odvolala se proti výzvě k zaplacení nedoplatku v náhradní lhůtě. Žádosti o posečkání daně bylo vyhověno a odvolání neobsahovalo zákonné náležitosti. Poté, co k výzvě správce daně k doplnění odvolání stěžovatelka jen označila číslo jednacích daňových přiznání a spisovou značku, pod kterou bylo vedeno řízení o určení vlastnictví, doručil jí správce

pokračování

daně další výzvu, v níž bylo znovu specifikováno, jaké náležitosti (bez nichž není způsobilé k projednání) její odvolání stále postrádá. Na tu již stěžovatelka neodpověděla, takže bylo dne 21. 10. 2008 řízení ve věci jejího odvolání zastaveno. Je tedy zjevné, že ač se stěžovatelka pokusila o kontakt se správcem daně v souvislosti s řešením otázky platnosti smlouvy o převodu nemovitostí, na výzvy správce daně adekvátně nereagovala a i po vypršení lhůty, po kterou bylo povoleno posečkání s úhradou splatné daně (do 31. 3. 2009), zůstala pasivní. Do konce roku 2010, kdy měla končit objektivní lhůta k podání žádosti o povolení obnovy řízení (i podle tehdy účinného § 54 odst. 3 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků), takovou žádost nepodala a ani jinak (podáním dodatečného daňového přiznání) se své splatné daňové povinnosti nebránila. Proto nelze za přílehavé považovat její shrnutí, že civilní soudy způsobily zmeškání objektivní lhůty, protože správní soudy odmítly připustit revizi nezákonného vyměření daně.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[14] Z výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že nebyly naplněny tvrzené důvody kasační stížnosti, a proto ji podle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[15] Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a žalovanému náklady nad rámec jeho běžné činnosti nevznikly. Proto Nejvyšší správní soud rozhodl, že se žalovanému náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. března 2016

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu